

MAARTEN BEKS (1929)

Met Goethe deelt Maarten Beks een haast renaissancistische veelzijdigheid. Hij is, naast beeldend kunstenaar, tevens schrijver, jurist, vertaler en beeldende-kunstkriticus. Hij schrijft voor Kunstbeeld, was medewerker van het tijdschrift Nieuwe Wereld, Elsevier en NRC Handelsblad. Bovendien schreef hij meer dan een dozijn boeken, waaronder monografieën over Leonardo da Vinci, Jeroen Bosch, Vincent van Gogh en Edouard Manet. Hij bewoont een bijna onder boeken en schilderijen bezwijkend Belgisch herenhuis in het Arnhemse Spijkerkwartier.

Pas in het begin van de jaren zeventig begon Maarten Beks met tekenen. Het is met name zijn niet aflatende bewondering voor Goethe, die de kunstenaar in zijn tekeningen uitleeft. Zijn andere interesses leiden vanaf dan nog slechts een parallel-bestaan en vinden hun weerslag in het schrijven van artikelen, essays en boeken.

Voor Maarten Beks als schrijver is de schrijfbeweging het communicatiemiddel bij uitstek, voor Maarten Beks als beeldend kunstenaar daarentegen is het geschrevene de drager van gevoelens. In zijn beeldende werken ontstijgen de daarin opgenomen woorden en teksten hun betekenis en leiden ze een eigen leven, los van de grammaticale betekenis ervan. Er is van hem gezegd dat 'het woord inkt is geworden'. Dat kan hij enkel beamen: "Onze cultuur is een inktcultuur, het grootste deel van wat wij zeggen is de inkt die in woorden en beelden door onze geschiedenis loopt. Het afschrijven van die geschiedenis is jezelf afschrijven.

Dat merk ik altijd weer aan de meerderheid van de mensen voor wie de geschiedenis pas in 1968 begint. Ik voel me een punt in een landschap dat al veel langer bestaat. Maar dat is, denk ik wel eens, een ongeneeslijke romantische levensopvatting".

'Een gelijkend beeld schetsen van Maarten Beks houdt onverbiddelijk in dat men voortdurend op zoek is naar de juiste hoek van inval of dat men steeds zijn ingenomen standpunt moet bijstellen.

Standpunt in de zin van opstelling tegenover óf naast Maarten Beks. Zelf wil hij het liefst dat je naast hem plaatsneemt, al gaat hij tegenstanders niet uit de weg. Het enige dat de plaats naast hem onvoldoende maakt is, dat hij, Maarten Beks, je dan niet in de ogen kan kijken. En zo draaien we dus om hem heen, want er is altijd wel een filosofische hoek van inval te vinden om hem echt te ontmoeten. Er is veel aan gedachten in hem en veel aan emoties, veel aan herinnering en veel aan toekomstige herinnering. Het geloof dat hij het meest liefheeft is de twijfel en dat kan ook niet anders want zijn genade bouwt voort op wat hij kan en in die zin is hij even gelovig als God zelf.'

Frans Duister

De werken van Maarten Beks -veelal aquarellen, collages, tekeningen- worden vaak gekenmerkt door de fascinatie van de kunstenaar voor de sfeer van oude boeken en oude schrifturen. Door de jaren heen heeft hij die fascinatie gekoesterd en van het uitbeelden van die gevoelens zijn levenswerk gemaakt.